

بخش‌های ایمانی و اخلاقی روزه

ستایش مخصوص ذات الله که پروردگار جهانیان است، همان ذاتی که در قرآن کریم چنین فرموده است: ﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ۝۱۳۳ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ «و به سوی آمرزش پروردگارتان، و بهشتی که پهنای آن (به قدر) آسمان‌ها و زمین است، (و) برای پرهیزگاران آماده شده‌است، بشتابید(۱۳۳) آن کسانی که در توانگری و تنگدستی انفاق می‌کنند، و خشم خود را فرو می‌برند، و از مردم در می‌گذرند، و الله نیکوکاران را دوست می‌دارد»، گواهی می‌دهم که نیست معبود برحق جز الله یکتای بی همتا، و گواهی می‌دهم که سردار و پیامبر ما حضرت محمد صلی الله علیه وسلم بنده و فرستاده خداست، درود و سلام و برکات الهی بر او، بر آل و اصحاب او و بر همه کسانی که تا به روز جزا به وجه احسن از آنها پیروی کردند.

اما بعد!

خداوند متعال روزه را برای تحقق مقاصد عالی و حکمت‌های بزرگی فرض نموده است، پس روزه مدرسه ایمان و اخلاق است، و کسی که در قرآن کریم تفکر نماید درمی‌یابد که خداوند متعال اهداف روزه را در کتاب مقدس خویش ذکر نموده فرموده است: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما فرض شده است همان گونه که بر کسی که پیش از شما بودند؛ فرض شده بود، تا پرهیزگار شوید»، و پرهیزکاری ارزشی است که همه خصال نیک را با خود جمع کرده است؛ بنابراین این صفت در قرآن کریم قرین ارزشهای ایمانی و اخلاقی مختلف ذکر شده است، چنانچه الله متعال فرموده است: ﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَآوَى السَّبِيلِ وَالسَّانِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْفِقُونَ بَعْدَهُم إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ﴾ «نیکی این نیست که روی خود را به سوی مشرق و مغرب

کنید، بلکه نیکی (و نیکوکار) کسی است که به الله و روز قیامت و فرشتگان و کتاب (آسمانی) و پیامبران، ایمان آورده باشد، و مال (خود) را با وجود دوست داشتنش به خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و واماندگان در راه و گدایان و در (راه آزادی) بردگان بدهد، و نماز را بر پای دارد و زکات را بدهد، و وفاکنندگان به پیمانشان چون پیمان بندند و (کسانی که) در فقر و سختی و زیان و بیماری و به هنگام نبرد؛ شکیبایند این‌ها کسانی هستند که راست گفتند، و آن‌ها پرهیزگارانند».

و برخی از بخشهای ایمانی و اخلاقی روزه ارزش مراقبت است، زیرا روزه میان بنده و پروردگارش رازی است که هیچ کسی جز الله متعال از آن با خبر نیست، و آن دلیل است بر یقین انسان که خداوند متعال از اسرار و آشکار او با خبر و آگاه است، چنانچه خداوند متعال فرموده است: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ «و در هیچ کار (و حالی) نباشی، و هیچ بخشی از قرآن را نمی‌خوانی، و هیچ عملی را انجام نمی‌دهید، مگر اینکه ما (حاضر و) گواه بر شما هستیم، هنگامی که در آن (عمل) وارد می‌شوید، و هموزن ذره‌ای در زمین و نه در آسمان بر پروردگارت پوشیده نمی‌ماند، و نه کوچکتر از آن (ذره) و نه بزرگتر، مگر اینکه در کتاب روشن (لوح محفوظ، ثبت) است»، و به خاطر مفهوم مراقبت است که پاداش روزه به حدی بزرگ می‌باشد که مقدار آن را جز الله کسی دیگری نمی‌داند، چنانچه پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: «هر عملی انسان چند برابر می‌گردد، و پاداش هر عمل نیکی از ده تا هفتصد برابر افزایش می‌یابد. الله متعال می‌فرماید: مگر روزه که ویژه ی من است و من خودم پاداش آن را می‌دهم. بنده ام شهوت و خوراکش را به خاطر من ترک می‌کند»، و لازم است شخص روزه دار درحال روزه خود خداوند را در کار و تولید و سایر تعاملات خویش در رمضان و غیر رمضان مراقب بداند.

و روزه مدرسه همه انواع صبر است؛ چون درحال روزه داری بر ادای طاعات صبر صورت می‌گیرد، و بر اجتناب از محرّمات صبر صورت می‌گیرد، و بر امتناع شهوات صبر کرده

می شود؛ بنابراین پیامبر صلی الله علیه وسلم ماه رمضان را ماه صبر توصیف نموده است، چنانچه می فرماید: «روزه گرفتن ماه صبر و روزه گرفتن سه روز از هر ماه مانند روزه گرفتن تمام عمر است»، پس باید شخص روزه دار دارای اخلاق صبر بوده باشد، خشم خود را فرو برد، کسی که در حق او ستم کرده او را ببخشد، و کسی که او را از چیزی محروم کرده به او چیزی بدهد، و همراه کسی که با او بدی کرده نیکی کند، چون پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: «و هرگاه یکی از شما روزه بود، نباید ناسزا بگوید یا بر کسی فریاد بزند و اگر کسی به او دشنام داد یا با او درگیر شد، در جوابش بگوید: من روزه هستم».

همچنین روزه دار واقعی دروغ نمی گوید، غش و غدر و خیانت و غیبت نمی کند، پیامبر علیه سلام می فرماید: «کسی که دروغ گفتن و عمل کردن مطابق دروغ را ترک نکند، خداوند هیچ نیازی ندارد او غذا و آب خوردن را ترک نماید».

****

ستایش مخصوص ذات خدایی که پروردگار جهانیان است، درود و سلام بر خاتم پیامبران سرور ما حضرت محمد صلی الله علیه وسلم و بر همه آل و اصحاب او باد.

از مهمترین مقاصد روزه: همبستگی و مهربانی و احساس کردن انسان حالات فقرا و نیازمندان اطراف او است، پس باید با آنها مهربان باشد همراه شان غم شریکی کند، نیازهای آنها را برآورده بسازد، از پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسیدند: کدام عمل اسلام بهتر است؟ در پاسخ فرمود: «اینکه به دیگران خوراک بدهی و به هر مسلمانی که می شناسی و نمی شناسی سلام کنی».

وقتی پاداش همبستگی، مهربانی، سخاوتمندی و غذا دادن به دیگران در دیگر اوقات بزرگ بوده باشد، پس در ماه مبارک رمضان پاداش آن نهایت بزرگ است و ثواب نهایت بهتر دارد، چنانچه رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «کسی که به شخص روزه دار غذای افطار بدهد، برابر پاداش روزه او برایش ثواب داده می شود، بدون اینکه از ثواب شخص روزه

دار کم کرده شود»، و حضرت عبد الله بن عباس رضی الله عنهما می گوید: رسول الله صلی الله علیه وسلم در کار خیر سخاوتمندترین مردم بود، و در ماه مبارک رمضان سخاوتمندتر از هر وقت دیگر بود.

پس چقدر زیبا می شود اینکه از مدرسه رمضان درسهای ایمانی و فضایل اخلاقی بیاموزیم، تا که به غایت و حقیقت روزه برسیم، حضرت جابر بن عبد الله رضی الله عنهما می گوید: وقتی روزه می گیری پس باید گوش و چشم و زبانت از دروغگویی و ارتکاب گناهان روزه بوده باشد، و از اذیت کردن همسایه پرهیز کن، و باید در وقت روزه داری آثار وقار و آرامش بر تو آشکار بوده باشد.

پروردگارا! مصر و همه کشورهای جهان را حفظ کن
